

Yttrande över SOU 2025:93 En robust skogspolitik för ett aktivt skogsbruk

Er beteckning: LI2025/01500

Sammanfattning

Länsstyrelsen efterlyser fler lösningsförslag som rör skogens klimatnytta och större fokus på klimatanpassning med konkreta skogsbruksmetoder som säkerställer både biologisk mångfald och ekosystemtjänster och samtidigt stärker skogens klimatresiliens. Länsstyrelsen motsätter sig ändring i miljöbalken för att ett naturreservat ska kunna upphävas. Länsstyrelsen anser att förslaget om markägarens samtycke vid upphävande även ska omfatta naturreservat. Länsstyrelsen tillstyrker förslaget om att rådgivning ska utgöra en betydelsefull del av Skogsstyrelsens kärnverksamhet. Länsstyrelsen tillstyrker förslaget om att ta fram preciseringar och indikatorer av produktionsmålet. Medel behöver avsättas för länsstyrelsernas arbete med översyn av reservatsföreskrifter för att få effekt att begränsa skogsskador.

Synliggöra skogens klimatnytta

Länsstyrelsen hade gärna sett fler lösningsförslag som rör skogens klimatnytta. Länsstyrelsen efterfrågar exempelvis regional statistik för att följa kolinlagringen och kollagret i länet, och vill lyfta fram behovet av incitament för markägare att öka kolinlagringen. Länsstyrelsen efterlyser också ett större fokus på klimatanpassning för att stärka skogens resiliens mot klimatbetingade störningar. Detta för att minska de negativa konsekvenserna på skogsföretagens ekonomi (torka, stormar, insektsangrepp et cetera) och kolinlagring.

Ny syn på naturvårdsavsättningar och miljöhänsyn

Upphävande av områdesskydd

Länsstyrelsen motsätter sig förslaget att ett naturreservat uttryckligen ska kunna upphävas genom den ändring i miljöbalkens 7 kap. 7 § som föreslås. Länsstyrelsen bedömer att innebörden av utredningens förslag kan uppnås med miljöbalkens nuvarande lydelse eftersom, precis som utredningen tar upp, ett upphävande utifrån de förutsättningar som nämns bedöms rymmas i begreppet ”synnerliga skäl”.

Länsstyrelsen föreslår att utredningen kompletteras med ett resonemang kring huruvida en revidering av ett naturreservats syfte kan vara ett alternativ att överväga om syftet med naturreservatet inte längre bedöms rimligt att uppnå. Om förutsättningar i naturmiljön har ändrats, bör det i först hand övervägas om området har andra prioriterade bevarandevärden än de som aktualiserade skyddet och syftet revideras som ett första alternativ före ett upphävande av naturreservatet. Detta i linje med en adaptiv förvaltningsmodell.

Vidare ser Länsstyrelsen en stor risk att naturreservat mer lättvindigt kan upphävas om förslaget verkställs och inte får det robusta skydd som avses. Länsstyrelsen ser att det skulle vara mycket olyckligt om naturreservat upphävs med stöd av den föreslagna skrivningen, tex. när det kommer till naturreservat som kräver skötsel för att de värden som ska skyddas fortsatt ska ha gynnsamma förhållanden, om det är på grund av brister i avsatta medel för skötsel som syftet riskerar att inte uppnås.

Länsstyrelsen anser att förslaget om regelverket som innehåller krav på markägarens samtycke vid upphävande även ska omfatta naturreservat där intrångsersättning utgått till markägare, för att precis som föreslås för biotopskydd värna den enskildes självbestämmande och ekonomiska handlingsutrymme. Länsstyrelsen bedömer att en återbetalningsskyldighet kan inverka hämmande på markägares vilja att inrätta områdesskydd på sin fastighet.

Ökad rådgivning

Länsstyrelsen tillstyrker förslaget om att rådgivning ska utgöra en betydelsefull del av Skogsstyrelsens kärnverksamhet.

Länsstyrelsen bedömer att mer statlig rådgivning efterfrågas av skogsbrukets aktörer och kan göra reell skillnad i skogen för att nå den svenska skogspolitikens två mål för produktion och miljö.

Även länsstyrelserna kan ses som en genomförandepart, exempelvis med utgångspunkt i de regionala skogsstrategierna.

Ökad skogsproduktion

Det är positivt att klimatanpassning lyfts genomgående i utredningen. Fokus är dock på åtgärderna ståndortsanpassning och trädartsval. Länsstyrelsen rekommenderar att utredningen kompletteras med konkreta skogsbruksmetoder som säkerställer både biologisk mångfald och ekosystemtjänster och samtidigt stärker skogens klimatreiliens.

Ett produktionsmålssystem för uppföljning och utvärdering

Länsstyrelsen tillstyrker förslaget om att ta fram förslag på preciseringar och indikatorer av produktionsmålet. Länsstyrelsen bedömer att det möjliggör att göra avvägningar mellan de två skogspolitiska målen och skapar bättre förutsättning för dialog.

Begränsa skogsskadorna

Angående förslaget att ge länsstyrelserna i uppdrag att göra en översyn av reservatsföreskrifter bedömer Länsstyrelsen att konsekvenserna blir större än vad utredningen anger. Att göra en översyn inom ramen för myndigheternas ständiga arbete med att se över sina föreskrifter kommer att ta mycket lång tid och undanträngningseffekten gentemot andra prioriterade uppdrag inom områdesskyddet riskerar att bli stor. Särskilt för små län med många naturreservat och liten organisation för områdesskydd.

Om förslaget ska få den effekt som eftersträvas behöver medel avsättas för länsstyrelsernas arbete.

Allmänna synpunkter

Skogen spelar en viktig roll i stora delar av samhället. Utredningar som har en allt för smal grund i uppdraget riskerar att missa helheten för att avvägt hantera utmaningarna.

Gotland är ett unikt län med en för landet stor andel privat ägda skogar. Vi har ett stort antal privata och mindre skogsägare som har andra förutsättningar för och mål med sitt ägande än storskogsbruket. Skogsägandet har ofta en nära koppling till lantbruket och landsbygdens utveckling och skogsinnehavet utgör ofta en kapitalreserv för generationsskiftet och/eller stora investeringar.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av länsrådet Fredrik Persson med projektledare Karolina Johansson som föredragande. I den slutliga handläggningen har också energi- och klimatsamordnare Agneta Green, biträdande enhetschef Elin Sander, handläggare Thomas Persson och tf enhetschef Elina Ambjörnsson medverkat.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.